

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi için Teknik Yardım

Proje Referans No: NEAR/ANK/2021/EA-RP/0070

Sözleşme No: TR2017/RL/02/A3-01/001

FAALİYET 4.1

HASSAS KOŞULLAR ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN TESPİTİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRME ARACI GELİŞTİRİLMESİ

Kullanıcı El Kitabı

Onay Tarihi: 22.04.2024

WEglobal

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
1. GİRİŞ.....	3
2. GELİŞTİRME SÜRECİ	4
2.1. Risklerin Belirlenmesinde Kullanılan Araç ve Uygulamaların İncelenmesi	4
2.2. Saha Profesyonellerinden Veri Toplanarak Verilerin Analiz Edilmesi	4
2.3. Taslak Formların Meslek Elemanlarının Değerlendirmelerine Sunulması	5
3. RİSK DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ.....	6
3. RİSK DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ YAPISI VE KULLANILMA BİÇİMİ.....	8
4. RİSK DEĞERLENDİRME ARAÇLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	10
4.1. Çocuğa Yönelik Gelişimsel-Ailesel Risk Değerlendirme Araçları	10
Genel Bilgiler	11
Birey Düzeyinde Değerlendirmeler	13
Aile Düzeyinde Değerlendirmeler	21
4.2. Farklı Risk Grubundaki Çocuklara Yönelik Değerlendirme Araçları	28
4.2.1. Sokakta Risk Altında Bulunan Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi	28
4.2.2. Okulda Risk Altında Bulunduğu Değerlendirilen Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi	31
4.2.3. Ebeveyn Kaybı Yaşamış Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi	35
4.2.4. Risk Altında Bulunan Çocukların İzlenmesine Yönelik Değerlendirme.....	37

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

1. GİRİŞ

Bu doküman Özne Çocuk – Türkiye’de Çocukların Desteklenmesi Projesi kapsamında yürütölen 4.1. kodlu “Hassas koşullar altındaki çocukların belirlenmesine ilişkin yöntemlerin geliştirilmesi” başlıklı faaliyetin temel çıktılarından biri olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma ile özellikle Projenin Ana Faydalanıcısı olan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde çocuk koruma hizmetlerinde çalışan meslek elemanlarının çocuklara yönelik risk değerlendirmelerini kanıta dayalı ve bütüncöl bir yaklaşımla gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayacak araçların sunulması amaçlanmıştır.

Hassas koşullar altındaki çocukların tespitine yönelik olarak çocukların yaşamını ve gelişimini olumsuz etkileyen risk faktörlerini değerlendirmek amacıyla geliştirilen risk değerlendirme araçları ve araçların kullanımına ilişkin açıklamalar bu Kullanıcı El Kitabı ile sunulmaktadır.

Kullanıcı El Kitabı, geliştirilen değerlendirme araçlarının uygulama ortamında standart şekilde kullanılabilmesi için meslek elemanları için bir kılavuz niteliği taşımaktadır. El Kitabının içeriğinde riskleri değerlendirmeye yönelik yaş gruplarına ve spesifik risk koşullarına göre hazırlanmış risk değerlendirme formlarına yer verilmektedir. Yaş gruplarına yönelik olarak hazırlanmış ve genel risk değerlendirmelerini içeren formlar şu şekildedir:

- 0-5 Yaş Risk Değerlendirme Formu
- 6-10 Yaş Risk Değerlendirme Formu
- 11-17 Yaş Risk Değerlendirme Formu

Spesifik risk koşullarına göre hazırlanmış risk değerlendirmelerini içeren formlar şu şekildedir:

- Sokakta Risk Altında Bulunan Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirme Formu
- Okulda Risk Altında Bulunduğu Değerlendirilen Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirme Formu
- Risk Altında Bulunan Çocukların İzlenmesine Yönelik Değerlendirme Formu
- Ebeveyn Kaybı Yaşamış Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirme Formu

Kullanıcı El Kitabının içeriğinde söz konusu değerlendirme araçlarının geliştirme süreci, genel özellikleri, yapısı ve kullanılma biçimi ile her bir risk değerlendirme aracına ilişkin detaylı açıklamalara yer verilmiştir. Bu doğrultuda, meslek elemanlarının risk değerlendirmelerini gerçekleştirirken bu araçlardan etkin şekilde yararlanabilmesi amaçlanmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

2. GELİŞTİRME SÜRECİ

Hassas koşullar altındaki çocukların risklerini belirleme ve değerlendirmeye yönelik araçların geliştirilmesinde üç aşamalı bir geliştirme süreci izlenmiştir. Bu aşamalar şu şekildedir.

- Risklerin belirlenmesinde kullanılan araç ve uygulamaların incelenmesi,
- Saha profesyonellerinden veri toplanarak verilerin analiz edilmesi,
- Oluşturulan taslak formların çevrimiçi çalıştaylar yoluyla meslek elemanlarının değerlendirmelerine sunulması.

Geliştirme sürecini oluşturan aşamalarda gerçekleştirilen uygulamalar ve somut çıktıları aşağıda sunulmuştur.

2.1. Risklerin Belirlenmesinde Kullanılan Araç ve Uygulamaların İncelenmesi

Çocukları etkileyen risklerin belirlenmesine yurtiçinde ve yurtdışında yapılan çalışmalar ve mevcut yasal düzenlemeler ele alınarak risk değerlendirmelerine ilişkin yararlanılan yöntemler incelenmiştir. Bu hususta birikime sahip ve çeşitli sistematik araçlar geliştirilmiş ülke örnekleri incelenerek kullanılan yöntemlerin temel özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yapılan incelemelerde çocuklara ilişkin risk değerlendirme yöntemlerinde kanıtlanabilirliği ve ölçümü hedefleyen (aktüerya) yönelimin yanı sıra uzmanlığa ve deneyime yer veren anlayışın etkinliğine ilişkin hususlara vurgu yapıldığı görülmüştür. Bu doğrultuda, her iki yönelimin avantajlı yönleri göz önüne alınarak Türkiye için özgün bir model oluşturulmasında her iki yönelimin temel bileşenlerinden yararlanabilmenin önemi ortaya çıkmıştır. Bu nedenle hassas koşullar altındaki çocukların tespitine olanak sağlayacak risk değerlendirmelerinin niceliksel veriler elde etmekle yetinmeyen ve uygulayıcılara derinlemesine bilgi almayı sağlayacak bir yönelimle gerçekleştirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Risk değerlendirme süreçlerinde çocuğun gelişimsel ihtiyaçlarını, ailenin ya da bakım sağlayıcıların kapasitesini ve aileyi etkileyen çevresel etkenleri bir arada değerlendiren araçların Türkiye örneği için bir altyapı oluşturabileceği öngörülmüştür. Bu hususta elde edilen bilgiler raporlanarak Faydalanıcıya sunulmuştur.

2.2. Saha Profesyonellerinden Veri Toplanarak Verilerin Analiz Edilmesi

Bu aşamada hassas koşullar altındaki çocukları etkileyen riskler, risk değerlendirme süreçlerinde mevcut durum ve risk tespitlerine yönelik öneriler bağlamında saha ziyaretleri gerçekleştirilerek çocuklarla temas halinde bulunan profesyonellerden veri toplanmıştır. Katılımcılar çocukları etkileyen riskler, görev yaptıkları birim nezdinde risklerin değerlendirilmesinde izlenen yollar ve bir risk belirleme aracından beklenen nitelikler bağlamında görüşlerini ve önerilerini aktarmışlardır.

Görüşmelere katılan profesyoneller çocukları etkileyen bireysel, ailesel, sosyal çevreye ilişkin, eğitime ilişkin ve teknoloji kullanımına ilişkin çok çeşitli risklere işaret etmiştir. Bu bakımdan, risk değerlendirme süreçlerini

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

kapsamlı olarak ele alan araçlara ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır. Mevcut durumda çocukların karşı karşıya olduğu risklerin değerlendirilmesinde profesyonellerin genel olarak uzmanlığa dayalı bilgi ve deneyim doğrultusunda gözlemsel tespitlere ve değerlendirmelere ağırlık verdiği görülmüştür. Dolayısıyla yapılandırılmış araçlardan ziyade meslek elemanının bilgisi, becerisi ve gözlemi ile şekillenen risk tespitlerine odaklanıldığı anlaşılmıştır.

Katılımcı profesyonellerin risk değerlendirme araçlarının niteliğine ilişkin önerileri bu araçların uzmanlığı göz ardı etmeyen, uzman bilgisi ve gözlemini içeren, çok fazla yapılandırılmamış, farklı yaş dönemi özelliklerini gözeten, meslek elemanlarınca kolay uygulanabilir olması yönünde ağırlık kazanmıştır. Söz konusu risk değerlendirme araçlarının çocuklarla temas halinde olan ve yetkili tüm kurumların kullanabileceği bir formatta geliştirilmesi önerisine yer verilmiştir. Sahadan elde edilen verilerle oluşturulan bulgular raporlanarak Faydalanıcıya sunulmuştur.

2.3. Taslak Formların Meslek Elemanlarının Değerlendirmelerine Sunulması

Bu aşamada masabaşı incelemeleri ve saha bulguları doğrultusunda oluşturulan altyapıya dayalı olarak hassas koşullar altındaki çocukların tespiti için risk değerlendirmesine yönelik araç geliştirilmesine yönelik ön çalışma yapılmıştır.

Risk değerlendirme araçlarının tasarımında hassas koşullar altındaki çocukların karşı karşıya olduğu değerlendirilen riskleri tanımlayan ifadelerden oluşan kapsamlı bir madde listesi hazırlanmıştır. Daha sonra söz konusu maddeler içinden uygun olanlar belirlenerek risk değerlendirme formlarının ilk taslağı oluşturulmuştur. Taslak formlar gözden geçirilerek maddelerin amaca uygun şekilde yeniden ifade edilmesi, uygun alt bölümlere ayrılması ve sadeleştirilmesi üzerinde çalışılmıştır. Revizyonlar doğrultusunda oluşturulan taslak formlar Faydalanıcının görüşüne sunulmuş, yapılan geribildirimlere uygun olarak yeniden düzenleme sağlanmıştır.

Oluşturulan formların sahada çocuklarla çalışan meslek elemanlarının değerlendirmelerine sunulması amacıyla online çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Çalıştaylara katılan meslek elemanları formları inceleyerek belirli kriterler doğrultusunda görüş ve önerilerini iletmiştir. Elde edilen tüm bulgulardan yola çıkılarak nihai formlar hazırlanmış ve Faydalanıcıya sunulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3. RİSK DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ

Bu Kullanıcı El Kitabında yer alan risk değerlendirme araçları iki ana bölümde sunulmaktadır. İlki çocukların risklerini gelişimsel sorunlar ve ihtiyaçlar ile ailesel nitelikler bakımından değerlendirmeyi amaçlayan yaş gruplarına göre değerlendirme araçlarından oluşmaktadır. Bunlar **Çocuğa Yönelik Gelişimsel-Ailesel Risk Değerlendirme Araçları** olarak şekillendirilmiştir. Bu araçlar çocuklara ilişkin gelişim dönemlerini esas alan bir yaklaşımla çocuğa ve ailesine ilişkin genel bilgilerin alındığı, birey düzeyinde gelişimsel-davranışsal özelliklerin değerlendirildiği, aile ve yakın çevre düzeyinde değerlendirmelerin yapıldığı bölümlerden oluşmaktadır. Söz konusu değerlendirme araçlarına ilişkin temel bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Gelişimsel Ailesel Risk Değerlendirme Araçları

Çocuğa Yönelik Gelişimsel Ailesel Risk Değerlendirme Araçları	
Genel bilgiler	Çocuğun Kimlik ve İletişim Bilgileri Çocuğun Vaka Bilgileri Aile Tanımlayıcı Bilgileri Aile Özelliklerine İlişkin Genel Açıklama
Birey düzeyinde değerlendirme	Çocuğun Genel Sağlık ve Engel Durumuna İlişkin Tespitler <ul style="list-style-type: none"> Çocuğun Genel Sağlık Durumuna İlişkin Tespitler Çocuğun Engel Durumuna İlişkin Tespitler Gelişimsel Özelliklerine İlişkin Tespitler <ul style="list-style-type: none"> Temel Bilişsel-Davranışsal İhtiyaçlar (2) (3) Gelişimsel Özelliklere İlişkin Tespitler İhmal ve İstismara İlişkin Tespitler
Aile ve yakın çevre düzeyinde değerlendirme	Ekonomik olanaklar Konut Durumu Ebeveynlik Kapasitesi ve Aile İlişkileri Ailesel Risklere İlişkin Tespitler

(2) 6-10 yaş formu için geçerlidir

(3) 11-17 yaş formu için geçerlidir

İkinci ana bölümde ise sahadaki personelin çocukları etkileyen çeşitli risk alanlarına ilişkin daha detaylı bir değerlendirme yapabilmesini kolaylaştırmak üzere **Farklı Risk Gruplarındaki Çocuklara Yönelik Değerlendirme Araçları** sunulmuştur. Bunlar “sokakta risk altında bulunan çocuklara yönelik”, “okulda risk altında bulunduğu değerlendirilen çocuklara yönelik”, “risk altında bulunan çocukların izlenmesine yönelik” ve “ebeveyn kaybı yaşamış çocuklara yönelik” risk değerlendirme araçlarını yansıtmaktadır. Söz konusu değerlendirme araçlarına ilişkin temel bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 2. Farklı Özellikteki Risklere Yönelik Değerlendirme Araçları

Farklı Özellikteki Risklere Yönelik Değerlendirme Araçları	
Sokak koşullarında bulunan çocuklar	Sokakta Risk Altında Bulunan Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi
Eğitimine devam eden çocuklar	Okulda Risk Altında Bulunduğu Değerlendirilen Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi
Risk altındaki çocuklar	Risk Altında Bulunan Çocukların İzlenmesine Yönelik Değerlendirme
Ebeveyn kaybı yaşıyan çocuklar	Ebeveyn Kaybı Yaşamış Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

4. RİSK DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ YAPISI VE KULLANILMA BİÇİMİ

Tüm risk değerlendirme araçları uygulayıcıların risk tanımlamalarını kolaylaştırmaya ve potansiyel riskleri bütüncül olarak ele almaya rehberlik etmesi için riskleri işaret eden ifadeler içermektedir. Her bir risk ifadesi çocuğun karşı karşıya olması muhtemel riskleri tanımlamaya yönelik olarak şekillendirilmiştir.

Örnek. **Çocuk sokakta güvenli olmayan/tehlikeli alanlarda oynamaktadır.**

Yukarıda verilen örnek maddede çocuğun evinin dışındayken güvenliğini tehlikeye atabilecek risklere karşı açık olduğu tanımlanmıştır. Uygulayıcı söz konusu riske ilişkin tespitini **"Evet"**, **"Hayır"** veya **"Yeterli Bilgi Yok"** seçeneklerinden biri ile ortaya koyabilecektir. Ayrıca uygulayıcı söz konusu riske ilişkin varsa gerekli gördüğu diğer detayları **Açıklamalar/Gözlemler** bölümünde belirtebilecektir.

Örnek Uygulama

	Evet	Hayır	Yeterli Bilgi Yok	Açıklamalar/Gözlemler
Çocuk sokakta güvenli olmayan/tehlikeli alanlarda oynamaktadır.	X			Çocuğun oturduğu sokakta metruk binalar mevcuttur

Yukarıda elde tespitler doğrultusunda meslek elemanı çocuğun genel iyilik halini olumsuz etkileyecek bir risk durumuna ilişkin tespitini yansıtmış olacaktır. Söz konusu risk ifadesine verilecek tüm yanıtlarda gerekli görülmesi halinde uygulayıcı **Açıklamalar/Gözlemler** bölümünde ek bilgi sunabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	Evet	Hayır	Yeterli Bilgi Yok	Açıklamalar/Gözlemler
Yaşına uygun beslenme düzenine sahip değildir.			X	Çocuğun ailesinden yeterli bilgi alınamamıştır. Beslenme alışkanlıklarına ilişkin yeterli gözlem yapılamamıştır.

Formun doldurulmasına yönelik bilgi kaynakları

Formlarda yer alan risklerin belirlenmesi için ilgili maddelerin işaretlenmesine yönelik bilgiler sosyal inceleme sürecinde olduğu gibi meslek elemanlarının **birey ve aile görüşmeleri, çevre ziyaretleri, dosya bilgileri veya diğer kurumlardan yapılan bildirimler, diğer kurum temsilcileriyle görüşmeler yoluyla edinilmiş** olabilir. Dolayısıyla formlardaki her bir maddenin yanıtlanabilmesi için gerekli görülen bilgilerin çocukla veya ailesiyle doğrudan görüşmelerden elde edilmesi gerekli görülmeyecektir. Söz gelimi, çocuğun fiziksel istismara uğradığına yönelik bilgilerin forma işlenmesi için öğretmenin yapmış olduğu bilgilendirme esas alınarak işaretleme yapılabilir, bilginin öğretmenden alındığı açıklama kısmına yazılabilir. Dolayısıyla formlar görüşme formu olarak değerlendirilmemelidir. Ancak çocukla ve ailesiyle yapılacak görüşmelerde öncelikli olarak belirlenen konular varsa formların içeriğinde yer alan maddeler görüşmeye rehberlik edecek sorular şeklinde yönlendirilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5. RISK DEĞERLENDİRME ARAÇLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Oluşturulan risk değerlendirme araçları çocukların yaş gruplarına uygun olarak buldukları gelişim özellikleri ve aile özellikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda, yaş gruplarına yönelik risk değerlendirmelerini ve spesifik risk konularına yönelik risk değerlendirmelerini yansıtan formlar aşağıda sunulmuştur. Formlar aracılığıyla çocuk hakkında bilgi edinen profesyonelin ilgili konuda mesleki görüşünü de yansıtabileceği alanlar oluşturulmuştur. Bu alanlarda yer alan risk tanımlarına ilişkin maddelere ilişkin açıklayıcı bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Çocuğa Yönelik Gelişimsel-Ailesel Risk Değerlendirme Araçları kapsamında yer alan risk tanımlayıcı maddeler açıklanırken yaş gruplarına göre oluşturulmuş olan bu formların benzer maddeler içerdiği göz önünde bulundurularak tek bir madde listesi üzerinden açıklamalar sunulmuştur. Bununla birlikte, ilgili yaş grubuna özgü maddeler numaralı belirteç ile gösterilmiştir:

- (1) 0-5 yaş risk değerlendirme formunda yer alan madde
- (2) 6-10 yaş risk değerlendirme formunda yer alan madde
- (3) 11-17 yaş risk değerlendirme formunda yer alan madde

Tüm risk değerlendirme maddeleri için "**Evet**", "**Hayır**", "**Yeterli Bilgi Yok**" seçenekleri işaretlenmelidir. Ayrıca **Açıklamalar/Gözlemler** bölümü ihtiyaç halinde doldurulabilir. Ek açıklama ve gözlem notu oluşturulması tüm maddeler için zorunluluk olmamakla birlikte vakanın özgünlüğü doğrultusunda belirgin riskleri göz ardı etmemek ve detaylı bilgi edinebilmek için formu meslek elemanının uygun ölçüde ek açıklamalara yer vermesi beklenmektedir.

Değerlendirme yapılan çocuk hakkında yapılacak olan inceleme ve gözlemler sırasında ailede risk altında başka çocukların olduğunun da tespit edilmesi halinde diğer çocuklar için de formların uygulanması sağlanmalıdır.

5.1. Çocuğa Yönelik Gelişimsel-Ailesel Risk Değerlendirme Araçları

Bu başlıkta gelişim aşamalarında **0-5**, **6-10** ve **11-17** yaş aralığında bulunan çocuklara yönelik uygulanacak risk tespit ve değerlendirme araçlarında yer alan her bir maddeyi uygulayıcıya tanıtmak ve uygulama sırasında uygulayıcıya rehberlik sunacak açıklayıcı bilgilere yer verilmektedir.

Söz konusu yaş gruplarına göre oluşturulan formlarda benzer içeriğin yer alması nedeniyle aşağıda her üç formda yer alan tüm maddelere ilişkin açıklamalar bir arada sunulmaktadır. İlgili formlara özgü olan maddeler numaralı belirteçler yoluyla ayırt edilebilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Değerlendirme Sürecine İlişkin Bilgiler

Yapılan tespitlere ilişkin yararlanılan bilgi kaynakları

Risklerin belirlenmesi sürecinde formu hazırlayan uzmanın/uzmanların bilgi ve gözlemleri hangi yollarla edildiği belirtilecektir. Belirtilen seçeneklerden yararlanılanlar hakkında kısa detay bilgi verilecektir.

Örnek:

- **Çocukla görüşme:** Evet
- **Aile bireyleriyle görüşme:** Annesiyle görüşüldü
- **Diğer önemli kişilerle görüşme** (Akraba, arkadaş vb.): Kuzeniyle görüşüldü (Adı Soyadı)
- **Okul profesyonelleriyle görüşme** (Öğretmen, okul yöneticisi, rehber öğretmen vb.)
- **Çocuğa ve/veya ailesine ilişkin gözlem:** Hane ziyareti yapıldı
- **Kurumdaki dosya bilgileri:** -
- **Diğer kurumlardan yapılan bildirimler:** -
- **Sağlık kayıtları:** Sağlık raporu beyan edildi
- **Kolluk/Adliye kayıtları:** -
- Diğer:

Genel Bilgiler	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuğun birincil bakımını sağlayanın adı ve yakınlığı:	<i>Çocuğun bakımını sağlayan kişinin adı soyadı ve çocuğa olan yakınlığı belirtilecektir. Özellikle ebeveyn bakımı altında bulunmayan çocuklar için mutlaka doldurulmalıdır.</i>
Ebeveyninin/bakım sağlayıcılarının güncel telefon numarası: Mevcut ve güncel ikamet adresi (barındığı yer)	<i>Çocuğun bakımını sağlayan kişinin ulaşılabilir durumda olan cep telefonu numarası belirtilecektir. Çocuğun güncel ikamet adresi belirtilecektir. Bazı durumlarda MERNİS kaydının güncel adresi yansıtmayabileceği dikkate alınmalıdır.</i>
Çocuğun Vaka Bilgileri	Açıklayıcı Bilgiler
Can güvenliği riskinin olup olmadığı	<i>Çocuk için somut bir yaşamsal tehdit bulunup bulunmadığına ilişkin bilgi toplanması gerekmektedir.</i>
Hakkında daha önce tedbir kararları alınıp alınmadığı	<i>Çocuk hakkında 5395,6284 ve 2828 kapsamında alınmış tedbir kararları (varsa) belirtilecektir.</i>
Alınmış tedbir kararı varsa uygulamada geline son aşama	<i>Alınmış tedbir kararlarıyla ilgili yürütölen süreç hakkında kısa bilgilendirme sunulmalıdır.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kullandığı ve bildiği diller (Yabancı uyruklu ise)	<i>Çocuğun yabancı uyruklu olması durumunda (geçici korunma altında/mülteci/sığınmacı konumunda iken T.C vatandaşlığına geçenler dahil) Türkçe dışında konuştuğu diller belirtilmelidir. Konuşma beceri bulunmayan çocuklar için uygulanmayacaktır)</i>
Refakatsiz çocuk olup olmadığı	<i>Çocuğun Türkiye'de aile bireyleri veya aile yakınları olmaksızın yaşadığı belirlenirse belirtilecektir.</i>
Tercümana ihtiyaç duyup duymadığı	<i>Doğrudan çocuğun görüşüne başvurulması istendiğinde çocuğun dilini konuşabilen bir kişi veya profesyonelle ihtiyaç duyuluyorsa belirtilecektir.</i>
Aile Tanımlayıcı Bilgileri	Açıklayıcı Bilgiler
Anne- babanın durumu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anne-baba birlikte ▪ Anne-baba boşanmış ▪ Anne-baba ayrı ▪ Anne sağ ▪ Anne vefat ▪ Baba sağ ▪ Baba vefat ▪ Anne öz ▪ Anne üvey <ul style="list-style-type: none"> ▪ Baba öz ▪ Baba üvey ▪ Anne terk ▪ Baba terk ▪ Baba cezaevinde ▪ Anne cezaevinde ▪ Anne ve baba cezaevinde
Aile Özelliklerine İlişkin Genel Açıklama	<i>Bu kısımda ailede kimlerin yaşadığı, ailenin mevcut yapısı, eşlere ilişkin bilgiler, çocuğun bakımından sorumlu kişilerle ilişkin özet bilgiler eklenecektir. Aynı evde yaşayan kişiler ve yakınları için suç geçmişi, madde kullanımı, engel durumu, olup olmadığı hakkında bilgi verilecektir.</i> <i>Uygulayıcı bu kısımda, aile ile ilgili ilk ve temel tespitlerini belirterek aile hakkında öne çıkan durumlar hakkında bilgi vermelidir.</i>
Mevsimlik Tarım İşçiliğine Dair Bilgiler	<i>Çocuk ailesi ve bakımvereniyle mevsimlik tarım işçiliği dolayısıyla yıl içinde göç ediyorsa bu konuda elde edilen önemli bilgiler açıklanmalıdır (Göç edilen bölgeler, yapılan işler, çocuğun göç sürecindeki durumu, barınma ve eğitim durumu vb.)</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birey Düzeyinde Değerlendirmeler

Çocuğun Genel Sağlık ve Engel Durumuna İlişkin Tespitler

Çocuğun genel sağlık durumuna ilişkin tespitler	Açıklayıcı Bilgiler
Son 6 ay içerisinde birden fazla kez tekrarlanan hastalık öyküsü mevcuttur.	Çocuğun sık sık hastalanması ve iyileşmemesi söz konusuysa belirtiniz. Çocuğun hastalık öyküsünün kronik veya akut bir hastalık olup olmadığını belirtiniz. Mevcut bilgiler yeterli değilse ilgili sağlık kuruluşundan bilgi alınmalıdır.
6 aydan uzun süredir devam eden hastalık öyküsü mevcuttur.	Çocuğun 6 aydan daha uzun süre devam eden hastalığı söz konusuysa belirtilmelidir. Mevcut bilgiler yeterli değilse ilgili sağlık kuruluşundan bilgi alınmalıdır.
Devam eden hastalık tedavisi bulunmaktadır.	Çocuğun mevcut durumda devam eden bir hastalık tedavisi varsa belirtilmelidir (Varsa edinilen resmi belgeler eklenecektir.) Gerekli görülmesi halinde sağlık kuruluşu ve diğer ilgili kişilerden bilgi alınmalıdır.
Tedavisi için gerekli muayene/tetkikler takip edilmemiştir/yaptırılmamıştır.	Çocuğun belirtilen/gözlemlenen hastalığı ile ilgili tedavi süreci başlatılmamış, yarıda bırakılmış veya aksatılmışsa belirtilmelidir. Gerekli görülmesi halinde sağlık kuruluşu ve diğer ilgili kişilerden bilgi alınmalıdır.
Tedavisi için gerekli ilaç ve malzemeler temin edilmemiştir/kullandırılmamıştır.	Çocuğun belirtilen/gözlemlenen hastalığı ile ilgili tedavi için gereken ilaç/malzeme temin edilmemiş/kullandırılmamışsa belirtilmelidir. Gerekli görülmesi halinde sağlık kuruluşu ve diğer ilgili kişilerden bilgi alınmalıdır.
Topuk kanı alınmamıştır. (Yenidoğan ise) (1)	Çocuk yenidoğan ise topuk kanı alınıp gerekli tetkiklerin yapılıp yapılmadığı belirtilmelidir. Topuk kanı alınmamışsa doğumun nerede yapılmış olduğu bilgisi alınmalıdır. Gerekli görülmesi halinde sağlık kuruluşu ve diğer ilgili kişilerden bilgi alınmalıdır.
Aşıları zamanında ve tam yapılmamıştır. (1) (2)	Çocuğun aşı takibinin yapılıp yapılmadığı öğrenilerek belirtilmelidir. Aşı kartı edinilebiliyorsa eklenmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<i>Gerekli görülmesi halinde sağlık kuruluğu ve diğer ilgili kişilerden bilgi alınmalıdır.</i>
Yaşına uygun beslenme düzenine sahip değildir.	<i>Çocuğun yeme alışkanlıkları düzenli değilse, yeterli gıda alamıyorsa, yaşına uygun olmayan gıdalarla sıkça besleniyorsa belirtilmelidir.. Günde en az bir öğün sıcak yemek yiyip yemediği belirtilmelidir.</i>
Günlük uyku düzeni/uyku rutinleri bulunmamaktadır. (1) (2)	<i>Çocuğun gelişimsel olarak ihtiyacı olan uyku düzeni mevcut değilse belirtilmelidir.</i>
Günlük yaşam aktiviteleri düzenli değildir (Beslenme, uyku, dinlenme) (3)	<i>Çocuğun gelişimsel olarak ihtiyacı olan beslenme, uyku, dinlenme gibi ihtiyaçların karşılanması düzenli/uygun değilse belirtilmelidir.</i>
Yaşına uygun ağırlık ve boyun altındadır.	<i>Çocuğun ağırlığı ve boyu Sağlık Bakanlığı Persentil Tablosuna göre yaşının altında olup olmadığı belirtilmelidir. Muhtemel gelişim geriliğine ilişkin gözlemler belirtilmelidir.</i>
Kişisel bakım ve hijyenini sağlama konusunda beceri geliştirme ihtiyacı vardır. (2)	<i>Çocuk yaşına uygun ölçüde vücut temizliğini, saç, el, yüz bakımını yapamıyorsa ve yapmakta direnç gösteriyorsa belirtilmelidir.</i>
Kendi sağlığı ve kişisel bakımıyla ilgili yeterli sorumluluk üstlenmekten kaçınmaktadır. (3)	<i>Çocuk yaşına ve gelişimine uygun olarak vücut temizliğini bağımsız şekilde yürütebilme, sağlığını ilgilendiren konularda sorumluluk alma konusunda güçlük yaşıyor veya direnç gösteriyorsa belirtilmelidir.</i>
Sokakta güvenli olmayan/tehlikeli alanlarda oynamaktadır. (2)	<i>Çocuğun evin dışında kendisi için güvenli olmayan, tehlike oluşturabilecek alanlarda (metruk bina vb) zaman geçirmesi, oyun oynaması söz konusu ise belirtilmelidir.</i>
Çocuğun bağımlılık yapıcı madde kullanım öyküsü vardır.	<i>Çocuğun bağımlılık yapıcı madde kullandığına ilişkin emareler (gözlerde kızarıklık, kriz vb örnekler varsa eklenebilir) , gözlemler veya ifadeler varsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun davranışsal bağımlılık öyküsü mevcuttur (Oyun bağımlılığı, internet bağımlılığı vb.).	<i>Çocukla ilgili oyun bağımlılığı, internet bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıklara ilişkin emareler, gözlemler veya ifadeler varsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuğun engel durumuna ilişkin tespitler	Açıklayıcı Bilgiler
Bedensel engel	<i>Çocuğun bedensel engeline ilişkin sağlık raporu veya incelenmesi gerektiği belirtilen/gözlemlenen bedensel engeli varsa belirtilmelidir.</i>
Zihinsel engel	<i>Çocuğun zihinsel engeline ilişkin sağlık raporu veya incelenmesi gerektiği belirtilen/gözlemlenen zihinsel engeli varsa belirtilmelidir.</i>
Ruhsal engel	<i>Çocuğun ruhsal engeline ilişkin sağlık raporu veya incelenmesi gerektiği belirtilen/gözlemlenen ruhsal engeli varsa belirtilmelidir.</i>
Özel gereksinimler	<i>Çocuğun özel gereksinimlerine ilişkin sağlık raporu veya incelenmesi gerektiği belirtilen/gözlemlenen özel gereksinimleri varsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Gelişimsel Özelliklerine İlişkin Tespitler

Temel Bilişsel-Davranışsal İhtiyaçlar (2)	Açıklayıcı Bilgiler
Akranlarıyla sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirme ve sürdürme konusunda güçlük yaşamaktadır.	<p>Çocuğun akranlarıyla sosyal ilişkiler içinde bulunmaması ve ilişkilerini sağlıklı şekilde sürdürmemesi söz konusuysa belirtilmelidir.</p> <p>Çocuk içinde bulunduğu çevrede (okulda, ailede, sokakta vb.) farklı özelliklere sahip bireylere yönelik olarak dikkatli ve özenli davranmıyorsa belirtilmelidir. Çocuk aile ve arkadaş çevresi ile uygun iletişimi sürdürme, yaşadığı sorunlarda yaşına uygun çözüm üretme çabası sergileyemiyorsa ve ilişkilerini sosyal beceriler doğrultusunda sürdürmekte zorlanıyorsa belirtilmelidir.</p>
Sosyal ilişkilerinde problem çözme konusunda beceri geliştirme ihtiyacı vardır.	<p>Çocuk aile ve arkadaş çevresi ile yaşadığı sorunlarda yaşına uygun çözüm üretme çabası sergileyemiyorsa ve ilişkilerinde zorlanıyorsa belirtilmelidir.</p>
Öfke kontrolüyle ilgili beceri geliştirme ihtiyacı vardır.	<p>Çocuk yaşadığı öfke duygusunu yönetme ve denetleme konusunda beceri sergileyemiyorsa belirtilmelidir.</p>
Duyularını tanıma ve ifade etme konusunda (ör., mutluluk, üzüntü, korku ve şaşkınlık) beceri geliştirme ihtiyacı vardır.	<p>Çocuk yaşadığı duygularını fark edemiyorsa ve bu duyguları ifade edemiyorsa belirtilmelidir.</p>
Dikkatini odaklama ve sürdürme konusunda beceri geliştirme ihtiyacı vardır.	<p>Çocuk gelişim dönemi özelliğine göre üzerinde çalıştığı odak (ödev vd.) ile ilgili dikkatini uygun süre ile toplayamıyor ve dikkatini sürdürmede zorluk yaşıyorsa belirtilmelidir.</p>
	<p>Çocuk içinde bulunduğu çevrede (okulda, ailede, sokakta vb.) farklı özelliklere sahip bireylere yönelik olarak dikkatli ve özenli davranmıyorsa belirtilmelidir.</p>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Temel Bilişsel-Davranışsal İhtiyaçlar (3)	Açıklayıcı Bilgiler
Ergenlik dönemi fiziksel duygusal değişimlerine uyum sağlamakta güçlük yaşamaktadır.	<i>Çocuk yaşadığı fiziksel (boy, kilo, tüylenme, regl vb.) ve duygusal değişimlere (öfke, içe kapanma, sabırsızlık vb.) karşı uyum sağlamakta zorluk yaşıyorsa belirtilmelidir.</i>
Cinsel gelişim hakkında yeterli ve doğru bilgiye sahip değildir.	<i>Çocuk içinde bulunduğu cinsel gelişim süreci (hormonal değişimler, cinsel kimlik kazanma) hakkında doğru şekilde bilgilendirilmemişse, cinsel gelişim ve cinsellik hakkında uygun bilgiye sahip bir yetişkinden danışmanlık olmamışsa belirtilmelidir.</i>
Akranlarıyla sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirme ve sürdürme konusunda güçlük yaşamaktadır.	<i>Çocuğun akranlarıyla sosyal ilişkiler içinde bulunmaması ve ilişkilerini sağlıklı şekilde sürdürmemesi söz konusuysa belirtilmelidir. Çocuk içinde bulunduğu çevrede (okulda, ailede, sokakta vb.) farklı özelliklere sahip bireylere yönelik olarak dikkatli ve özenli davranmıyorsa belirtilmelidir. Çocuk aile ve arkadaş çevresi ile uygun iletişimi sürdürme, yaşadığı sorunlarda yaşına uygun çözüm üretme çabası sergileyemiyorsa ve ilişkilerini sosyal beceriler doğrultusunda sürdürmekte zorlanıyorsa belirtilmelidir.</i>
Öfkesini kontrol etme konusunda beceri geliştirme ihtiyacı vardır.	<i>Çocuk yaşadığı öfke duygusunu yönetme ve denetleme konusunda beceri sergileyemiyorsa belirtilmelidir.</i>
Ebeveyninin izni/bilgisi olmadan evden gitmekte/ evin dışında kalmaktadır.	<i>Çocuk ailesine/bakımverene bilgi vermeden ya da izinsiz olarak evden çıkıyor veya evinden başka bir yerde geceyi geçiriyorsa belirtilmelidir.</i>
Aile ve yakın çevresiyle ilişkilerinde duygusal olarak geri çekilmektedir.	<i>Çocuk aile ve çevresi ile duygusal temas kurmak istemiyor, mesafeli davranıyor, uzaklaşma eğilimi sergiliyor, hırçın/ agresif tepki veriyor, sebebine ilişkin açıklama yapmıyorsa belirtilmelidir.</i>
Kendine zarar verme davranışları sergilemektedir.	<i>Çocuğun davranışları kendi vücut bütünlüğünü ve/veya sağlığını tehlikeye atan kasıtlı veya ihmalkar örüntüler barındırıyorsa belirtilmelidir (Örn. Vücuduna zarar verme, kendini yaralama, kasıtlı olarak yeme-içmeyi reddetme, güvenli olmayan yerlerde bulunma, tehlikeli eylemler gerçekleştirme)</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk şiddet eğilimi ve zorba davranışlar sergilemektedir.	Çocuk çevresine karşı (insanlara, diğer canlılara veya nesnelere yönelik) farklı şiddet türlerini içeren davranışlar sergiliyorsa, akranlarına yönelik farklı zorbalık türlerini içeren davranışlarda bulunuyorsa belirtilmelidir.
Yalan söyleme davranışı sergilemektedir.	Çocuk gerçekleştirmiş olduğu eylemlerle ilgili doğruyu söylemiyorsa, eylemlerinin sorumluluğunu üstlenmiyorsa veya kendi yaptıklarını başkasına atfediyorsa belirtilmelidir.

Gelişimsel Özelliklere İlişkin Tespitler	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuğun;	
Belirtilen/gözlemlenen fiziksel/motor gelişim sorunları vardır.	Çocuğun fiziksel/motor gelişim sorunlarıyla ilgili tanı ve devam eden tedavi/rehabilitasyon süreci varsa belirtiniz.
İncelenmesi gereken fiziksel gelişim sorunları vardır.	Çocukta tanı konulmamış fiziksel/motor gelişim sorunlarına işaret eden gözlemlerinizi ve ilgili kişilerden edindiğiniz bilgileri açıklayınız. (Örn. Büyüme persentil değerinin uygun aralıkta olmaması Uzuvlarda işlev eksikliği Kaslarda güçsüzlük, Zayıf baş kontrolü Hareketlerde asimetri, Duruş bozukluğu Zayıf refleksler, Zayıf dengeleme, Zayıf el işlevleri vb.)
Belirtilen/gözlemlenen bilişsel gelişim sorunları vardır.	Çocuğun bilişsel gelişim sorunlarıyla ilgili tanı ve devam eden tedavi/rehabilitasyon süreci varsa belirtiniz.
İncelenmesi gereken bilişsel gelişim sorunları vardır.	Çocukta tanı konulmamış bilişsel gelişim sorunlarına işaret eden gözlemlerinizi ve ilgili kişilerden edindiğiniz bilgileri açıklayınız. (Örn. Dikkat dağınıklığı Algılama ve öğrenme güçlüğü, Bellek süresinin kısa olması Konuşma bozuklukları Zayıf beden kontrolü, El-göz koordinasyonunda zayıflık)
Belirtilen/gözlemlenen sosyal gelişim sorunları vardır.	Çocuğun sosyal gelişim sorunlarıyla ilgili tanı ve devam eden tedavi/rehabilitasyon süreci varsa belirtiniz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İncelenmesi gereken sosyal/duygusal gelişim sorunları vardır.	<p>Çocukta tanı konulmamış sosyal gelişim sorunlarına işaret eden gözlemlerinizi ve ilgili kişilerden edindiğiniz bilgileri açıklayınız.</p> <p>(Örn. İletişim kurmada güçlük, Arkadaş edinme ve sürdürmede güçlük Grup oyunlarına katılmama Çevreye ve diğer insanlara karşı ilgisizlik, yalnızlık isteği Abartılı tepkiler Kural ve yönlendirmelere aşırı direnç gösterme İstediği olmadığında öfke nöbetleri, saldırganlık)</p>
Belirtilen/gözlemlenen dil ve konuşma gelişimi sorunları vardır.	<p>Çocuğun dil ve konuşma gelişimi sorunlarıyla ilgili tanı ve devam eden tedavi/rehabilitasyon süreci varsa belirtiniz.</p>
İncelenmesi gereken dil ve konuşma gelişim sorunları vardır.	<p>Çocukta tanı konulmamış dil ve konuşma gelişimi sorunlarına işaret eden gözlemlerinizi ve ilgili kişilerden edindiğiniz bilgileri açıklayınız.</p> <p>(Örn. Gecikmiş dil ve konuşma Konuşma seslerini çıkaramama (Fiziksel nedenler veya öğrenme eksikliği) Akıcı konuşamama, kekemelik Jest ve mimikleri kullanamama İşitme problemi Zihinsel gerilik)</p>

Gelişimsel Sorunlara İlişkin Temel Göstergeler

İhmal ve istismara ilişkin tespitler	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuk hakkında;	
Belirtilen/gözlemlenen fiziksel istismar belirtileri vardır.	<p>Çocuğun fiziksel istismara maruz kaldığına işaret eden bilgi ve gözlemlerinizi açıklayınız.</p> <p>(Örnek belirtiler: Ailede içinde şiddet öyküsü, şiddete şahit olma Fiziksel yaralanma nedeniyle (bazen birçok kez) çocuğun hastaneye götürülmesi Çocuğun vücudunda açıklanamayan yaralar, morluklar, kırıklar veya yanıklar Ebeveynin çocuğu suçlayan, değersizleştiren ifadeleri Ebeveynin çocuğun disiplini hakkındaki sert tutumları Çocuğun diğerleriyle temas kurmasını kısıtlanması)</p>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<p>Çocuğun vücudunu gizlemeye çalışması (örn. sıcak havada uzun kıyafetler giyme)</p>
<p>Belirtilen/gözlemlenen duygusal istismar belirtileri vardır.</p>	<p>Çocuğun duygusal/psikolojik istismara maruz kaldığına işaret eden bilgi ve gözlemlerinizi açıklayınız.</p> <p>Ailede içinde şiddet öyküsü, şiddete şahit olma, Çocuğun duygusal gelişiminde gecikme, Kendine güven veya özsaygı kaybı, Sosyal geri çekilme, ilgi veya coşku kaybı , Depresyonu yansıtan belirtiler, çökkünlük halı, Okula gitmeyi reddetme, okul performansında düşüş, Şefkat arıyor gibi görünme, Kazandığı gelişimsel becerilerde gerileme, Ebeveynin çocuğu suçlayan, küçümseyen, azarlayan, değersizleştiren ifadeleri Ebeveynin çocuğun disiplini hakkındaki sert tutumları, Çocuğun diğerleriyle temas kurmasını kısıtlanması vb.</p>
<p>Belirtilen/gözlemlenen cinsel istismar belirtileri vardır.</p>	<p>Çocuğun cinsel istismara maruz kaldığına işaret eden bilgi ve gözlemlerinizi açıklayınız.</p> <p>Yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar sergileme, Cinsel davranışlar hakkında bilgi sahibi olma, Genital veya anal ağrı, kanama veya yaralanma, Çocuğun cinsel istismara uğradığına dair beyanı, Diğer çocuklarla uygunsuz cinsel davranışlar sergileme, <u>Çocuğun duygusal gelişiminde gecikme,</u> <u>Kendine güven veya özsaygı kaybı,</u> <u>Sosyal geri çekilme, ilgi veya coşku kaybı,</u> <u>Depresyonu yansıtan belirtiler, çökkünlük halı,</u> <u>Okula gitmeyi reddetme, okul performansında düşüş,</u> fiziksel şiddet göstergeleri (Vücutta morluk, izler) vb.</p>
<p>Belirtilen/gözlemlenen ihmal belirtileri vardır.</p>	<p>Çocuğun ihmal edildiğine işaret eden bilgi ve gözlemlerinizi açıklayınız.</p> <p>Çocuğun bakım, gözetim, beslenme, sağlık gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmaması, Ailede istismar davranışlarının varlığı, Çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal gelişim güçlükleri, Tedavi edilmemiş tıbbi ve ruhsal sorunlar, Kişisel temizliğin yeterli olmaması, Mevsime uygun olmayan giyim, Çocuğun ihtiyaçları için hırsızlık yapması, Okula devam sorunları, düşük okul başarısı, Ebeveynin çocuğa karşı kayıtsız tutumları, Ebeveynin çocuktaki fiziksel veya duygusal sıkıntıyı fark etmemesi vb.</p>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Aile Düzeyinde Değerlendirmeler

Ekonomik olanaklar	Açıklayıcı Bilgiler
Aile düzenli bir gelire sahip değildir.	<i>Ailenin tüm bireylerinin faydalanabildiği bir gelire sahip olup olmadığı belirtilmelidir. (Düzenli gelir sabit gelir olarak anlaşılmamalı, uygun bir gelirin sağlanıp sağlanamadığı şeklinde belirlenmelidir.)</i>
Ailenin ekonomik durumu çocuğun bakım ihtiyaçlarını karşılamada yeterli değerdir. (1) (2)	<i>Ailenin sahip olduğu gelir çocuğun bakımını ilgilendiren ihtiyaçları (giyim, beslenme, hijyen malzemesi vb.) karşılama konusunda yeterli değerse belirtilmelidir.</i>
Ailenin ekonomik durumu çocuğun sağlık ihtiyaçlarını karşılamada yeterli değerdir. (1) (2)	<i>Ailenin sahip olduğu gelir çocuğun sağlığını ilgilendiren ihtiyaçları (ilaç, tedavi, tıbbi malzeme) karşılama konusunda yeterli değerse belirtilmelidir.</i>
Ailenin ekonomik durumu çocuğun bakım ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamada yeterli değerdir. (3)	<i>Ailenin sahip olduğu maddi gelir çocuğun bakımını ve sağlığını ilgilendiren ihtiyaçları (giyim, beslenme, hijyen malzemesi ilaç, tedavi vb.) karşılama konusunda yeterli değerse belirtilmelidir.</i>
Ailenin ekonomik durumu çocuğun eğitim ihtiyaçlarını karşılamada yeterli değerdir.	<i>Ailenin sahip olduğu gelir çocuğun eğitimini ilgilendiren ihtiyaçları (kitap-kurtasiye, giyim, okuldaki etkinliklere katılım vb.) karşılama konusunda yeterli değerse belirtilmelidir.</i>
Aile ekonomik durumu çocuk için zorunlu ihitiyaç harici harcama yapabilmek için yeterli değerdir. (Oyuncak, eğlence, sosyal yaşam)	<i>Ailenin sahip olduğu gelir çocuğun gelişimine ve sosyalleşmesine katkı sağlayacak oyun-eğlence, kurs, spor etkinliklerine katılım ve bunlar için araç-gereç temin etme konusunda yeterli değerse belirtilmelidir.</i>
Ailenin gerektiğinde maddi yardım alabileceği kaynaklar sınırlıdır/yoktur.	<i>Ailenin (sık sık olmasa da) ihtiyaç duyduğu zamanlarda maddi destek aldığı kişi ve kuruluşların bulunmuyorsa belirtilmelidir.</i>
Aile sosyal yardımlardan faydalanmamaktadır.	<i>Ailenin devlet kurumlarından (ASHB ve yerel yönetimler) yardım almadığı tespit edilmişse belirtilmelidir)</i>
Aile düzenli ödemelerini (borçlar dahil) yapmakta ciddi güçlük yaşamaktadır.	<i>Ailenin faturalar, banka ödemeleri, vergi ödemeleri ve kişilere olan olan borçlarını ödemede gecikmeler veya eksiklikler bulunuyorsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Konut Durumu	Açıklayıcı Bilgiler
Ailenin oturduğu ev ve evde bulunan eşyalar aile bireylerinin ihtiyaçlarını karşılamada yetersizdir.	<i>Çocuğun yaşadığı evin evde yaşayan tüm bireylerin ihtiyaçları göz önüne alındığında asgari düzeyde de olsa gerekli ve uygun niteliklere sahip olup olmadığı belirtilmelidir,</i>
Evin genel olarak düzenli ve temiz olmadığı görülmüştür.	<i>Çocuğun yaşadığı evin genel olarak temiz ve düzenli olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Evde ebeveyn ve çocuklar için uygun/yeterli oda bulunmamaktadır.	<i>Çocuğun yaşadığı evin, ailenin olanakları ölçüsünde, çocuklar ve ebeveyn/bakım verenler için yeterli olup olmadığı belirtilmelidir.</i> <i>Evin yeterli/uygun olmadığını gösterebilecek durumlar</i> <ul style="list-style-type: none"> - Ebeveyn ve çocuklar için ayrı oda olmaması - Gelişim dönemi farklı çocukların aynı odada kalması (Örn. ergen çocuk ve okul öncesi çocuk) - Çocukların ayrı yatağının olmaması - Evde ebeveyn mahremiyetinin sağlanamaması
Evde elektrik ve akan su mevcut değildir.	<i>Çocuğun yaşadığı evde şebeke elektriğinin ve şebeke suyunun kullanılabilir olup olmadığı belirtilmelidir. Yoksa nedeni açıklanmalıdır.</i>
Evin ısı mevsim koşullarının gerektirdiğinden düşüktür/yüksektir.	<i>Çocuğun yaşadığı evin mevsim koşullarına göre ısısının uygun olup olmadığı belirtilmelidir. Uygun değilse nedeni açıklanmalıdır. (Örn. Yeterli yakacak bulunmaması, evdeki ısıtıcıların çalışmaması, kombinin arızalı olması vb.)</i>
Evdeki mevcut yaşam koşulları çocuğun sağlığı açısından uygun değildir.	<i>Çocuğun yaşadığı ev çocuğun sağlığı üzerinde olumsuz etkiler oluşturabilecek özellikler taşıyorsa belirtilmelidir. (Örn. Odasının küflü olması, evin ısınmaması, aşırı karanlık olması vb.)</i>
Evdeki odalar/eşyalar çocuğun güvenliğini sağlayacak şekilde düzenlenmemiştir.	<i>Çocuğun yaşadığı evin düzeni ve eşyaların yerleşimi çocuk güvenliğine uygun şekilde yapılmamışsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuğun uyuduğu yer çocuğa uygun ve temiz değildir.	Çocuğun uyuduğu odanın veya evde uyumak için çocuğa ayrılan yatağın çocuğun gelişimine uygun olup olmadığı, temiz ve düzenli tutulup tutulmadığı belirtilmelidir.
Evin yakın çevresinde çocuk için riskli/güvenli olmayan alanlar vardır.	Çocuğun yaşadığı evin çevresinde, çocuk için riskli ve güvenli olmayan alanların olup olmadığı belirtilmelidir.

Ebeveynlik Kapasitesi ve Aile İlişkileri*	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuğun bakım sorumluluğunu ebeveyn yürütmektedir (Tek ebeveyn olsa dahi)	Çocuğun bakımının ve korunmasının doğrudan çocuğun ebeveyni tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği belirtilmelidir.
Çocuğun bakım sorumluluğu ebeveyn dışında kişilere aittir (büyükanne/baba, yakın akraba vb.)	Çocuğun bakımının ve korunmasının ebeveyn dışında bir yetişkin tarafından yapıp yapılmadığı belirtilecek ve bu sorumluluğun kime ait olduğu açıklanacaktır.
Çocuğun bakımı önemli ölçüde büyük kardeş tarafından sağlanmaktadır. (1) (2)	Ebeveyn/bakımveren tarafından çocuğun bakımıyla ilgili yerine getirilmesi gereken sorumluluklar önemli ölçüde daha büyük kardeşe bırakılıyorsa belirtilecektir.
Çocuğa bakım ve rehberlik sunma sorumluluğu büyük ölçüde büyük kardeşe aittir. (3)	Ebeveyn/bakımveren tarafından çocuğun bakımının yanı sıra günlük yaşam rutinlerinin sürdürülmesi, ihtiyaç duyduğu bilgi, destek ve yönlendirme konularında sorumluluklar önemli ölçüde daha büyük kardeşe bırakılmışsa belirtilecektir.
Çocuğun bakımı kendi evinden başka bir yerde sağlanmaktadır. (1) (2)	Çocuk kendi evinden başka bir yerde kalıyor ve bakılıyorsa belirtilecektir. (Örn. afet sonrası geçici konutta kalma, babaanneyle köyde kalma, kadın konukevinde kalma gibi farklı durumlar belirtilebilir)
Çocuğun küçük kardeşine bakım verme sorumluluğu bulunmaktadır. (2) (3)	Çocuğun kendinden küçük kardeşine bakma sorumluluğu varsa belirtilecek ve bunun belirtilen/gözlemlenen nedenleri açıklanacaktır.
Ebeveyn/bakımveren çocuğa bakım sunma konusunda güçlük yaşamaktadır. (1) (2)	Ebeveynin/bakımverenin çocuğa bakım sunmasını zorlaştıran güçlükler belirtilecektir. (Sağlık sorunları ve ekonomik güçlükler haricindeki hususlar açıklanacaktır.)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ebeveyn/bakımveren çocuğa bakım ve rehberlik sunma konusunda güçlük yaşamaktadır. (3)	<i>Ebeveynin/bakımverenin çocuğa bakım ve yaşına uygun yönlendirme/rehberlik sunmasını zorlaştıran güçlükler belirtilecektir. (Sağlık sorunları ve ekonomik güçlükler haricinde belirlenen hususlar açıklanacaktır.)</i>
Ebeveynin/bakımverenin çocuğa bakım ve rehberlik sunmasını engelleyen/güçleştiren fiziksel ya da psikolojik sağlık sorunu mevcuttur.	<i>Ebeveyne/bakımverene çocuğa yeterli bakım verme ve rehberlik sunma konusunda güçlük oluşturan sağlık sorunları (fizyolojik ve psikolojik) açıklanacaktır.</i>
Ebeveyn/bakımveren çocuğun bakımı ve ihtiyaçları konusunda yakın çevre ve geniş aileden destek <u>alamamaktadır</u> .	<i>Ebeveyn/bakımveren ihtiyaç duyduğunda çocuğun bakımı ve ihtiyaçları konusunda sosyal destek alamıyorsa belirtilecektir.</i>
Ebeveyn/bakımveren çocuğun sağlık ve hijyen gereksinimlerini karşılamada güçlük yaşamaktadır.	<i>Ebeveyn/bakımveren tarafından çocuğun sağlığına ve temizliğine yönelik ihtiyaçlar karşılanmamışsa belirtilecek ve nedenleri açıklanacaktır.</i>
Ebeveyn/bakımveren çocuğun sosyal ihtiyaçlarını karşılama konusunda güçlük yaşamaktadır.	<i>Çocuğun sosyal yaşama dahil olmasını mümkün kılacak hususlarda ebeveynin/bakımverenin yeterli ve uygun bir beceri ve motivasyon sergileyip sergilemediği değerlendirilmelidir. (Çocukla zaman geçirme, oyun oynama, ev dışında gözetim sağlama, çocukla dışarıya çıkma, akranlarıyla iletişim ve oyun oynama fırsatı sağlama vb.) (1) (2) (Çocuğa gözetim sağlama, çocukla zaman geçirme, akranlarıyla iletişim ve etkileşim fırsatı sağlama vb.) (3)</i>
Ebeveyn/bakımveren evde çocuğun güvenliği için yeterli tedbir almamıştır.	<i>Çocuğun ev içinde tehlikelerden ve kazalardan korunması için önlem alınmamışsa belirtilmelidir. Gözlemlenen riskler açıklanmalıdır (Kesici aletlerin ortada bulunması, çocuğun düşme/yaralanma riski olan yerlerde bulunması, kimyasal maddelerin açıkta bulunması, çocuğun korunaklı olmayan alanlarda zaman geçirmesi vb.)</i>
Çocuğun yaşına uygun günlük ekran süresi takip edilmemekte/sınırlandırılmamaktadır.	<i>Çocuğun televizyon, tablet, telefon gibi cihazlarla ne kadar süre geçirdiği öğrenilmeli, bu cihazlarla geçirilen sürenin kısaltılması için ne gibi yöntemler uygulandığı belirlenmelidir. Bu hususta yeterli çaba gözlemlenmiyorsa belirtilecektir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

<p>"Çocuğu dijital ortamda eriştiği içeriklerin takibi yapılmamaktadır." Olarak ifade edilebilir.</p>	<p><i>Çocuğun internete bağlı teknolojik cihazlarla eriştiği içerikler hakkında bilgi alınmalı, yaşına ve gelişimine uygun olmadığı değerlendirildiğinde belirtilmelidir.</i></p>
<p>Çocuğun internette ve dijital oyunlarda geçirdiği vakit yeterince izlenmemektedir. (3)</p>	<p><i>Çocuğun teknolojik cihazlarla geçirdiği vakit hakkında bilgi alınmalı, yaşına ve gelişimine uygun olmadığı değerlendirildiğinde belirtilmelidir.</i></p>
<p>Çocuğun internetteki, sosyal medyadaki etkinlikleri ve kurduğu ilişkiler izlenmemektedir. (3)</p>	<p><i>Çocuğun internet aracılığıyla diğer kişilerle ne tür ilişkiler kurduğu öğrenilmeli, yaşına uygun olmayan hususlar belirtilmelidir.</i></p>
<p>Ebeveyn/bakımveren çocuğa gelişimine uygun rehberlik sunma konusunda güçlük yaşamaktadır. (3)</p>	<p><i>Ebeveyn/bakımveren çocuğa gelişim dönemine uygun şekilde ebeveynlik yapma, çocukla etkili iletişim kurma, çocuk için gerekli desteği sunma, çocuğa sınır koyma, bilgilendirme ve yönlendirme konusunda güçlük yaşıyorsa belirtilmelidir.</i></p>
<p>Ebeveynin/bakımveren çocuğun eğitimi sürdürme konusunda düşük motivasyon sergilemektedir. (3)</p>	<p><i>Ebeveynin/bakımverenin çocuğun eğitimine devam etmesine yüksek düzeyde önem vermiyorsa ve bunun için etkin çaba göstermiyorsa belirtilmelidir.</i></p>
<p>Ebeveyn/bakımveren okul sonrası çocuğun nasıl vakit geçirdiği hakkında bilgi sahibi değildir. (3)</p>	<p><i>Ebeveyn/bakımveren çocuğun okuldan sonraki zamanını planlamasına uygun şekilde dahil olmuyor, çocuğun nerede bulunduğunu izlemiyor, zaman sınırı koymuyorsa belirtilmelidir.</i></p>
<p>Ebeveynin/bakımveren çocuğun riskli davranışlarını takip etme ve yardım etme konusunda yeterli çaba göstermemektedir. (3)</p>	<p><i>Ebeveyn/bakımveren çocuğun okulda/sokakta/sosyal ilişkilerinde riskli davranışlar sergilediğini biliyor ancak bu konuda önlem alma veya çocuğa yardım etme konusunda yeterli çabası göstermiyorsa belirtilmelidir.</i></p>
<p>Çocuğun evde ders çalışabileceği uygun ortam oluşturulmamıştır. (2) (3)</p>	<p><i>Çocuğun evinde ders çalışabileceği odası veya masası bulunmuyorsa, asgari düzeyde de olsa ders çalışmaya uygun bir alanı yoksa belirtilmelidir.</i></p>
<p>Ebeveyn/bakımveren çocuğun okul ihtiyaçlarını ihmal etmektedir. (2) (3)</p>	<p><i>Çocuğun ebeveyni ya da bakım vereni çocuğun eğitimine ilişkin kitap, kırtasiye, giyim vb. ihtiyaçlarını zamanında ve çocuğa uygun şekilde karşılamıyorsa, bu konuda yeterli özeni göstermiyorsa belirtilmelidir.</i></p>
<p>Ebeveyn/bakımveren çocuğun okula devamını takip etmekte yetersiz kalmaktadır. (2) (3)</p>	<p><i>Çocuğun ebeveyni ya da bakım vereni çocuğun okula devam etmesini sağlayarak günlük rutinleri oluşturamamışsa, çocuğun okula gidip gitmediğini</i></p>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<i>izlemiyorsa, bu konuda okul ile iletişim kurmaktan kaçınıyorsa belirtilmelidir.</i>
Ebeveyn/bakımveren çocuğun akademik başarısı ile yeterince ilgilenmemektedir. (2) (3)	<i>Çocuğun ebeveyni ya da bakım vereni çocuğun akademik sorumluluklarını takip etmiyorsa belirtilmelidir. Örneğin, çocuğun ödevleri, sınavları vb. ile ilgilenilmiyorsa belirtilmelidir.</i>
Ebeveynin/bakımveren okulla işbirliği yapma konusunda düşük motivasyon sergilemektedir. (2) (3)	<i>Çocuğun ebeveyni ya da bakım vereni çocuğun eğitim yaşamının iyileştirilmesi ve çocuğun ihtiyaçlarına cevap verilmesi konusunda okul yöneticileri ve öğretmenlerle işbirliği yapmaktan kaçınıyorsa belirtilmelidir.</i>
Ailede çocuğun bakımı ve gözetimi konusunda rol paylaşımı belirsiz/dengesizdir.	<i>Çocuğun ebeveynleri arasında çocuğun bakım ihtiyaçlarının kimin yaptığı konusunda belirsizlik varsa belirtilmelidir. Ayrıca iki ebeveynin bulunduğu ailede çocukla ilgili yükün büyük çoğunluğu bir ebeveyne aitse belirtilmelidir.</i>
Ailede süregiden çatışmalar ve çözülmemiş sorunlar mevcuttur.	<i>Aile içinde çözüm bulunamamış sorunlar ile aile ilişkilerini ve çocuğu olumsuz etkileyecek çatışmalar, anlaşmazlıklar,</i>
Aile bireylerinin karşılıklı iletişimi ve etkileşimi sınırlıdır.	<i>Aile içinde aile ilişkilerini ve çocuğu olumsuz etkileyecek anlaşmazlıklar ve uzaklaşmalar söz konusuyla, aile bireyleri birbiriyle yakın değilse ve sınırlı bir iletişim ortamı varsa belirtilmelidir.</i>

*Çocuğa bakım verme sorumluluğu verilen büyük kardeş bakımveren rolünde değerlendirilmeyecektir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ailesel Risklere İlişkin Tespitler	Açıklayıcı Bilgiler
Aile üyeleri arasında suç kaydı bulunanlar mevcuttur.	<i>Aile bireyleri arasında suç nedeniyle geçmişte ya da mevcut durumda soruşturma, kovuşturma, hükümlülük gibi durumların olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile içi şiddet öyküsü ve bu nedenle alınmış uzaklaştırma kararı, şikayet, tutuklanma gibi durumlar bulunmaktadır.	<i>Ailede çocuğa veya diğer bireylere yönelik şiddet öyküsü, alınan uzaklaştırma kararı, şikayet tutuklanma gibi durumlar olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Ailede bakılan tam bağımlı/engelli birey bulunmaktadır.	<i>Hane içinde engellilik durumu bakımından tam bağımlı (ağır engelli) veya bakım gereksinimi olan engelli birey olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile üyelerinde geçmiş veya mevcut alkol veya madde bağımlılığı öyküsü mevcuttur.	<i>Aile üyelerinde geçmiş veya mevcut durumda alkol ve madde kullanımı olup olmadığı öğrenilerek bağımlılık ölçütleri bakımından temel değerlendirme yapılmalıdır.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Alkol bağımlılığının temel belirtileri - Madde bağımlılığının temel belirtileri
Aile üyelerinde geçmiş veya mevcut davranışsal bağımlılık öyküsü mevcuttur.	<i>Aile üyelerinde geçmiş veya mevcut davranışsal bağımlılık olup olmadığı öğrenilerek bağımlılık ölçütleri bakımından temel değerlendirme yapılmalıdır.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kumar bağımlılığının temel belirtileri - Teknoloji bağımlılığının temel belirtileri
Aile üyelerinden herhangi birinin zorla çalıştırılma öyküsü mevcuttur.	<i>Aile üyeleri arasında özellikle 0-18 yaşı aralığında olanlardan isteği dışında çalıştırılan kişı ya da kişilerin olup olmadığı belirtilmelidir. İsteği olduğu beyan edilmekle birlikte 15 yaşı altında çalışan birey olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile üyelerinden herhangi birinin erken yaşıta ve zorla evlendirilme öyküsü mevcuttur.	<i>Aile üyeleri arasında özellikle mevcut durumda 18 yaşı doldurmamış olanlardan erken yaşıta ve zorla evlendirilen birey olup olmadığı belirtilmelidir. Erken yaşıta evlendirilen birey varsa evlendirmenin yasal olup olmadığı hakkında bilgi alınmalıdır.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<i>gözlemleniyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk mevsimine uygun kıyafet ihtiyacı içindedir.	<i>Çocuğun değerlendirme esnasında mevsime uygun bir giyim içinde olmadığı görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun vücudunda darp izleri vardır.	<i>Çocuğun görünen vücut bölgelerinde özellikle ev dışındaki ortamlarda meydana gelmiş darp/yaralanma izleri olması durumunda belirtilmelidir.</i>
Çocuğun vücudunda kazalar nedeniyle oluşan izler ve/veya yarar vardır.	<i>Çocuğun vücudunda özellikle ev dışındaki ortamlarda meydana gelmiş kazalar nedeniyle oluşan izler/yaralar olması durumunda belirtilmelidir.</i>
Çocuk sağlık kuruluşuna gitme ihtiyacı içindedir.	<i>Çocuğun muayene, tedavi veya bakım gerektiren bir sağlık durumu bulunuyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun iyilik halini zedeleyen ruhsal belirtiler mevcuttur.	<i>Çocuğun genel iyilik halini etkileyen ruhsal zorluklar içinde bulunduğu görülüyorsa belirtilmelidir. Ruhsal belirtiler arasında gerginlik, sinirlilik, huzursuzluk, kazandığı gelişimsel becerilerde gerileme, içe kapanma, hırçınlaşma, korku, kaygılar ve takıntılar, halsizlik, bitkinlik, psikosomatik tepkiler gibi belirtiler mevcutsa belirtilmelidir. Çocuğu psikososyal açıdan etkileyen olaylar olmuşsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk sokakta (zorla) çalıştırılmaktadır.	<i>Çocuk sokakta çalışmaya yönlendiriliyorsa, sokakta çalışmaya zorlanıyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okula devam etmemektedir.	<i>Çocuğun okula devam etmediği, devamsızlık oranının yüksek olduğu görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk sokakta yetişkin tarafından fiziksel şiddete uğramıştır.	<i>Çocuk sokakta ve evin dışındaki diğer ortamlarda yetişkinler tarafından fiziksel şiddete uğramışsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk yetişkin tarafından cinsel istismara uğramıştır.	<i>Çocuk sokakta ve evin dışındaki diğer ortamlarda yetişkinler tarafından cinsel istismara uğramışsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk bağımlılık yapıcı madde kullanmaktadır.	<i>Çocuğun bağımlılık yapıcı madde kullanıyorsa belirtilmelidir. Ne tür madde kullandığı açıklanmalıdır.</i>
Çocuk madde satıcılığı yapmaktadır.	<i>Çocuk madde satıcıları ile birlikte zaman geçiriyor, onlara</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<p>yardım ediyor veya madde satıcılığı yapıyorsa belirtilmelidir. Bu konuda tespit elde edilmişse adli mercilere bildirim yapılması için gerekli işlemler yürütülmelidir.</p>
Çocuk akranı tarafından fiziksel şiddete uğramıştır.	Çocuk sokakta ve evin dışındaki diğer ortamlarda akranı tarafından fiziksel şiddete uğramışsa belirtilmelidir.
Çocuk akranı tarafından cinsel istismara uğramıştır.	Çocuk sokakta ve evin dışındaki diğer ortamlarda akranı tarafından cinsel istismara uğramışsa belirtilmelidir. Bu konuda tespit elde edilmişse adli mercilere bildirim yapılması için gerekli işlemler yürütülmelidir.
Çocuk sokakta veya metruk alanlarda yetişkinlerle kalmaktadır.	Çocuk sokakta veya yaşama alanı olmayan diğer yerlerde yabancı yetişkinlerle birlikte kalıyorsa belirtilmelidir.
Çocuk sokakta veya metruk alanlarda ailesi ile birlikte kalmaktadır.	Çocuk sokakta veya yaşama alanı olmayan diğer yerlerde aile bireyleriyle birlikte kalıyorsa belirtilmelidir.
Çocuk günlük zamanının önemli kısmında aile gözetiminden yoksun durumdadır.	Çocuğun günlük zamanının önemli bir kısmını evin dışında ve çocuğun bakım ve gözetiminden sorumlu yetişkinlerden ayrı geçirmesi durumunda belirtilmelidir.
Çocuğun ailesiyle ilişkileri sınırlıdır.	Çocuğun genel olarak ailesiyle ilişkisi sınırlıysa, evde ailesiyle birlikte kalmak istemiyorsa, çocuk evde istenmiyorsa, çocuğun nerede olduğu konusunda yeterince gözetim sağlanmıyorsa belirtilmelidir.
Çocuğun bakımından sorumlu kişilerle çocuk arasındaki ilişkide sorunlar mevcuttur.	Çocuğun bakımından sorumlu kişiler içinde (öz anne-baba, üvey anne-baba, büyük anne-baba, diğer bakımveren) çocukla ilişkisinde sorunlar görülenler bulunuyorsa açıklanmalıdır. İlgili sorunlar hakkında bilgi sunulmalıdır.
Çocuk sokakta veya metruk alanlarda akranları ile birlikte kalmaktadır.	Çocuk sokakta veya yaşama alanı olmayan diğer yerlerde akranlarıyla birlikte kalıyorsa belirtilmelidir.
Çocuk aralıklarla veya sıklıkla geceyi sokakta geçirmektedir.	Çocuğun bütün geceyi sokakta veya konut olmayan diğer alanlarda geçirmesi söz konusuysa belirtilmelidir.
Çocuğun kayıtlı suça sürüklenme geçmişi vardır.	Çocuk hakkında suça sürüklenme nedeniyle işlem yapılmışsa (Kimlik tespiti, 5395 tedbirleri, soruşturma, kovuşturma vb.) belirtilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuğun daha önce bildirilmiş/kayıt altına alınmış suç mağduru olma durumu vardır.	<i>Çocuğun daha önceki suç mağduriyeti dolayısıyla kolluk, savcılık veya ilgili kurumlar tarafından işlem yapılmışsa belirtilmelidir. Çocuğun suç mağduriyetini ortaya çıkaran nedenler/kişiler hakkında bilgi sunulmalıdır.</i>
Çocuk üzerinde kesici delici alet taşımaktadır.	<i>Çocuk üzerinde kesici delici alet taşıyorsa belirtilmelidir.</i>
Evden, okuldan, kaldığı kurumdan kaçma davranışı sergilemektedir.	<i>Çocuğun zaman zaman veya sıklıkla evinden, okuldan veya bakım altında olduğu ortamdan izinsiz ayrılarak sokakta zaman geçirmesi söz konusuyla belirtilmelidir.</i>
Çocuk güvenlik koşullarını sağlamayan bir işyerinde çalıştırılmaktadır.	<i>Çocuk yaşı ve gelişimine uygun olmayan, uygun güvenlik koşullarını sağlamayan bir işyerinde çalışıyorsa belirtilmelidir. Çocuğun kendi isteği ile çalıştığı belirtilse dahi zorla çalıştırılma olasılığını belirlemek üzere bilgi edinilmelidir.</i>
Çocuk güvenlik riski yüksek yerlerde sokakta çalıştırılmakta/dilendirilmektedir.	<i>Çocuk sokak ortamında can güvenliği başta olmak üzere çocuğun güvenliği açısından yüksek risk barındıran yerlerde çalıştırılıyor veya dilendiriliyorsa belirtilmelidir. Sokakta çalışmanın çocuğun isteği dahilinde gerçekleştiği belirtilse dahi mevcut riskler açıklanmalıdır.</i>

5.2.2. Okulda Risk Altında Bulunduğu Değerlendirilen Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi

Bu form çocukların okul yaşamıyla bağlantılı olarak karşı karşıya olduğu riskleri belirlemek amacıyla eğitim yaşamını olumsuz etkileyen muhtemel risk maddelerini içermektedir. Bu doğrultuda, uygulayıcının çocuğun durumuna uygun olan maddeleri belirleyerek risklere ilişkin gerekli açıklamaları yapması beklenmektedir. Formun uygulanması için elde edilecek bilgiler birden fazla kaynağı ve uygulayıcının gözlemlerini içerebilir. Bu kapsamda çocuğun kendisi, bakımverenleri, okul rehberlik servisi, çocuğun öğretmenleri, okul yöneticileri, diğer önemli kişiler, çocukla ilgili erişilebilir kayıtlar ve uygulayıcının doğrudan gözlemleri aracılığıyla alınacak bilgiler ışığında çocuğa yönelik risk değerlendirilmesi yapılacaktır. Formda yer alan risklerin belirlenmesine yönelik değerlendirmelerin yapılarak ilgili bilgilerin forma işlenmesinden meslek elemanı sorumlu olacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Tanımlayıcı Riskler	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuk okula düzenli devam etmemektedir.	<i>Çocuğun okula düzenli olarak etmediği, sık sık devamsızlık yaptığı görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun akademik başarısı düşüktür.	<i>Çocuğun akademik başarısı belirgin biçimde, sınıf tekrarı yapmışsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk, sık sık okul değiştirmiştir.	<i>Çocuğun sık sık okul değiştirdiğine dair bilgiler mevcutsa nedenleriyle birlikte belirtilmelidir.</i>
Çocuk sık sık sınıf tekrarı yapmaktadır.	<i>Çocuk birden fazla kez sınıf tekrarı yapmışsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okuldan izinsiz olarak ayrılma davranışı göstermektedir.	<i>Çocuk okuldan izinsiz olarak ayrılma davranışı gösteriyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk daha önce bir sağlık kuruluşundan psikolojik destek almıştır.	<i>Çocuk bir sağlık merkezinden psikolojik destek/ruh sağlığı hizmeti almışsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okulun rehberlik biriminden psikolojik destek almıştır/almaktadır.	<i>Çocuk okul rehberlik biriminden psikolojik destek almışsa/alıyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk kaynaştırma öğrencisidir.	<i>Çocuğun, kaynaştırma öğrencisi olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Çocuk okula gitme konusunda genellikle istekli değildir.	<i>Çocuk okula gitmek istemiyorsa nedenleri ile birlikte belirtilmelidir.</i>
Çocuk okuldan eve gitmek istememektedir.	<i>Çocuk okuldan sonra eve gelmek istemiyorsa, sürekli olarak beklenenden geç geliyorsa nedenleri ile birlikte belirtilmelidir.</i>
Çocuk akranlarından fiziksel olarak şiddet görmektedir.	<i>Çocuğun, akranları tarafından fiziksel şiddete uğradığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk akranlarından duygusal şiddet görmektedir.	<i>Çocuğun, akranları tarafından duygusal şiddete uğradığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk okulda akranlarının ve diğer öğrencilerin ve okul eşyalarına zarar vermektedir.	Çocuğun, okulda akranlarının ve diğer öğrencilerin eşyalarına zarar verdiğine dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuk öğretmeni tarafından fiziksel/duygusal şiddete uğramıştır/uğramaktadır.	Çocuğun, öğretmeni tarafından fiziksel/duygusal şiddete uğradığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuk okulda akranlarına şiddet uygulamaktadır.	Çocuğun okulda akranlarına karşı şiddet uyguladığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuk okuldaki veya okul dışındaki arkadaşları tarafından siber zorbalığa maruz kalmaktadır.	Çocuğun okuldaki veya okul dışındaki arkadaşları tarafından siber zorbalığa maruz kaldığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuk ailesinden fiziksel/duygusal şiddet görmektedir.	Çocuğun ailesinden fiziksel/duygusal şiddete maruz kaldığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuğun ailesi tarafından okul ihtiyaçları (harçlık, giyim, araç-gereç, kırtasiye vb.) karşılanmamaktadır.	Çocuğun ailesi tarafından okul ihtiyaçlarının karşılanmadığına dair bilgiler /gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuk okulda kendisi ve başkaları için tehlike oluşturan riskli davranışlar sergilemektedir.	Çocuk okuldaki davranışlarında sık sık kendisinin ve diğerlerinin güvenliğini tehlikeye atan, muhtemel kaza ve yaralanmalara neden olabilecek riskli davranışlar sergiliyorsa belirtilmelidir. Çocuğun okuldaki riskli davranışları hakkında bilgi verilmelidir (Örn. İntihar girişimi, okuldan kaçma, sigara kullanma, alkol ve madde kullanımı, cinsel davranış bozukluğu, riskli arkadaşlık ilişkileri, kesici alet taşıma, risk alma davranışları, tehlikeli eylemlerde bulunma).
Çocuğun akran zorbalığından korunma konusunda becerilere ihtiyaçı vardır.	Çocuğun, akran zorbalığını tanıma ve kendini koruma hususunda becerilere ihtiyaçı olduğuna dair bilgiler belirtilmelidir.
Çocuk okul kurallarına uymamaktadır.	Çocuğun, okul kurallarına uymadığına dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.
Çocuk okulda mevsime ve okula uygun kıyafetler giymemektedir.	Çocuğun, okulda giydiği kıyafetlerin mevsime uygun olmadığı, eski ve kirli olduğu, okulda giyilmesi beklenen tipte kıyafetler olmadığı gözlemlenmişse belirtilmelidir.
Çocuk okul içinde davranışsal problemler sergilemektedir.	Çocuğun okuldaki davranışlarının gelişimsel ve sosyal açıdan uygun olmadığı görölmüşse belirtiniz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<i>(Örn. içekapanıklık, yalan söyleme, kurallara uymama, saldırganlık, küfürlü konuşma, öfke kontrolünde zorluk, takıntılı davranışlar)</i>
Çocuk ödevlerini ve okulla ilgili sorumluluklarını yapmak istememektedir.	<i>Çocuğın ödevlerini ve okulla ilgili sorumluluklarını yerine getirmek istemediğine dair bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okuldayken düzenli olarak kullanması gereken ilaçları kullanamamaktadır.	<i>Çocuğın okulda bulunduğu sırada düzenli olarak kullanması gereken ilaçları almasında sorunlar/engeller mevcutsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk düzenli olarak kullanması gereken ilaçlara ulaşmakta güçlük çekmektedir.	<i>Çocuğın düzenli olarak kullanması gereken ilaçlara ulaşmakta zorluk çektiğine dair bilgiler mevcutsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk düzenli olarak kullanması gereken tıbbi cihaza ihtiyaç duymaktadır.	<i>Çocuğın özel gereksinimi/hastalığı dolayısıyla düzenli olarak kullanması gereken cihaz ve ekipman ihtiyacı karşılanmamışsa belirtiniz.</i>
Çocuk okuldaki ders dışı faaliyetlere katılmak istememektedir.	<i>Çocuğın, okul ortamında ve okulun bilgisi dahilinde düzenlenen ders dışı etkinliklere katılmak istemediği görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğın umutsuzluk ve geleceğe ilişkin beklentisizlik içinde olduğu görölmektedir.	<i>Çocuğın davranışlarında ve konuşmalarında umutsuzluk duygusu yaşadığına dair gözlemler varsa belirtilmelidir. Çocuğın gelecek yaşamına ilişkin kayıtsız ve karamsar tutumlar içinde olduğu gözlemlenmişse belirtilmelidir.</i>
Çocuk duygu ve düşüncelerini ifade etme konusunda güçlük yaşamaktadır.	<i>Çocuğın duygularını ve düşüncelerini uygun şekilde ifade etme hususunda güçlükler yaşadığı gözlemlenmişse nedenleriyle birlikte belirtilmelidir.</i>
Çocuk öfkelenendiği zaman yıkıcı davranışlar sergilemektedir.	<i>Çocuğın öfke durumunda öfkesini kontrol etme konusunda güçlük yaşadığı, öfkesini saldırgan davranışlarla yansıttığı gözlemlenmişse belirtilmelidir.</i>
Okulda kazalardan-tehlikelerden korunmak için tedbirli davranmamakta ve dikkatsizlik yapmaktadır.	<i>Çocuğın okuldaki davranışlarında sık sık kendi güvenliğini tehlikeye atan, muhtemel kaza ve yaralanmalara neden olabilecek davranışlar ve dikkatsizlik sergilediği görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okulda teknolojik cihazlara gereğinden çok fazla zaman ayırmaktadır.	<i>Çocuğın, okul ortamında teknolojik cihazlara bağımlılık gösterdiğine ya da teknolojik cihazlarla çok fazla zaman geçirdiğine dair gözlemler varsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Rehberlik hizmetlerinden yararlanma konusunda isteksiz ve çekincelidir.

Çocuğun, okuldaki mevcut rehberlik hizmetlerinden yararlanma hususunda isteksiz tutumlar içinde olduğuna dair gözlemler varsa belirtilmelidir.

5.2.3. Ebeveyn Kaybı Yaşamış Çocuklara Yönelik Risk Değerlendirmesi

Bu form ebeveyn kaybı yaşamış çocukların karşı karşıya olabileceği riskleri belirlemek amacıyla bu çocukların yaşamlarını olumsuz etkilemesi muhtemel risk maddelerini içermektedir. Bu doğrultuda, uygulayıcının çocuğun durumuna uygun olan maddeleri belirleyerek risklere ilişkin gerekli açıklamaları yapması beklenmektedir.

Tanımlayıcı Riskler	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuk içine kapanma davranışı göstermektedir.	<i>Çocuk genel olarak kimseyle konuşmuyorsa, iletişim kurmuyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk ağlama nöbetleri geçirmektedir.	<i>Çocuk sık sık nedeni belirsiz olarak, uzun süreli ağlama davranışı gösteriyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk yaşadığı ebeveyn kaybını reddetmektedir.	<i>Çocuk kaybettiği ebeveyni hayattaymış gibi davranıyorsa, kabul aşamasına geçememişse belirtilmelidir.</i>
Çocuk oyun ve diğer sosyal aktivitelere katılmamaktadır.	<i>Çocuk arkadaşları ile oyun oynamıyorsa, diğer etkinliklere katılmıyorsa ve katılmamayı sürdürüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun uyku düzeni bozulmuştur.	<i>Çocuk her gün aynı saatte uyuyup uyanmıyorsa, uyku saatleri çocuğun yaşına uygun değilse belirtilmelidir.</i>
Çocuk sık sık öfke krizleri geçirmektedir.	<i>Çocuk sebebi belli olmayan sık aralıklarla öfke belirtisini içeren davranışlarda bulunuyorsa (ağlama, kızma, bağırma, kendisine ve çevresine zarar verme vb.) belirtilmelidir.</i>
Çocuk yemek alışkanlığı bozulmuştur.	<i>Çocuk düzenli olarak ana ve ara öğünlerde yemek yemiyorsa belirtilmelidir. Var olan alışkanlığı değiştirse belirtilmelidir.</i>
Çocuk terkedilme korkusu yaşamaktadır.	<i>Çocuk çevresi tarafından terk edileceğini düşünüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk kimseye güven duymamaktadır.	<i>Çocuk aile ve arkadaşları dahil tüm çevresine şüpheli davranıyorsa, güvenmiyorsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk duygularını ifade etmek istememektedir.	Çocuk yaşamış olduğu farklı duyguları ailesine ve çevresine ifade etmiyorsa belirtilmelidir.
Çocuk evde ve/veya okulda kurallara uymamaktadır.	Çocuk evde ya da okulda var olan kurallara (okula/eve geliş saatleri, ders çalışma, ödev yapma, var olan sorumluluklara vb. karşı geliyorsa) uymuyorsa belirtilmelidir.
Çocuk ailedeki yeri hususunda karışıklık yaşamaktadır.	Çocuk ailesi içinde kendini önemli olmadığını hissediyorsa, çocuk olduğunu hissedemiyorsa belirtilmelidir.
Çocuk yaşanan kayıp dolayısıyla kendini suçlamaktadır.	Çocuk ebeveyninin kaybının sebebini kendisi olarak görüyorsa belirtilmelidir. Örneğin, annesinin sözünü dinlemediği için, birlikte hastaneye gitmediği için, kendisi dünyaya geldiği için vb. sebeplerle kendini suçluyorsa belirtilmelidir.
Çocuk ölümün tekrar yaşanmasından korkmaktadır.	Çocuk ebeveyninde yaşadığı kaybın diğer aile üyelerinde ya da arkadaşlarında da yaşanacağını düşünüyorsa belirtilmelidir.
Çocuk küçük kardeşlerine bakım verme rolü üstlenmiştir.	Çocuk kendisinden küçük kardeşlerinin temel bakım gereksinimlerini karşılamaya başlamışsa belirtilmelidir. Yemeğini yedirme, banyosunu yaptırma, uyutma vb.
Çocuk diğer yetişkinlere bakım verme rolünü üstlenmiştir.	Çocuk ailedeki diğer yetişkinlerin temel bakım gereksinimlerini karşılıyorsa belirtilmelidir. Yemeğini yedirme, banyosunu yaptırma, uyutma vb.
Çocuk kendine zarar verme davranışları sergilemektedir.	Çocuk kendi vücut bütünlüğünü tehlikeye atan davranışlar gösteriyorsa belirtilmelidir. Delici kesici aletlerle kendine zarar verme vb.
Çocuk bağımlılık yapıcı madde kullanmaya başlamıştır.	Çocuğun bağımlılık yapıcı farklı maddeler kullandığı gözlemlendiye, okul, aile veya çevre tarafından ifade edildiye belirtilmelidir.
Çocuk intihar eğilimi içindedir.	Çocuk ölüm düşüncesine sahipse, bu düşüncesini çevresi ile paylaştıysa, intihar girişiminde bulunduysa belirtilmelidir.
Çocuk gürültüye, ışığa ve harekete karşı aşırı hassasiyet göstermektedir.	Çocuk gürültülü, ışıklı, hareketli ortamlarda kendini rahatsız hissediyorsa, bu rahatsızlığını aşırı davranışlarla gösteriyorsa belirtilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk okula gitmek istememektedir.	<i>Çocuk okula gideceği zaman uyanamıyorsa, gitmemek için farklı bahaneler buluyorsa, hasta olduğunu söylüyorsa, okula gideceği zaman kaygılanıyorsa vb. belirtilmelidir.</i>
Çocuk sık sık okul devamsızlığı yapmaktadır.	<i>Çocuk ailesinin haberi olmadan ve zorunlu hissetmedikçe okula gitmemeyi tercih ediyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk ödevlerini aksatmaktadır.	<i>Çocuk sorumluluğunda olan ödevleri düzenli olarak yapmıyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk altını ıslatma problemi göstermektedir.	<i>Çocuk gece uykusunda tuvalete gidemiyor, uykusunda tuvaletini yapıyorsa belirtilmelidir.</i>
Geleceğe ilişkin umutsuzluk duygusu içindedir.	<i>Çocuğun geleceğe yönelik planları ve hedefleri yoksa, var olan plan ve hedeflerinin gerçekleşmeyeceğini düşünüyorsa belirtilmelidir.</i>

5.2.4. Risk Altında Bulunan Çocukların İzlenmesine Yönelik Değerlendirme

Bu form hassas koşullar altında bulunması dolayısıyla risk altında olduğu değerlendirilen çocukların içinde bulunduğu riskli yaşam koşullarını takip edebilmek ve risk durumunun devam edip etmediğini belirleyebilmek için çocukların karşı karşıya olabileceği bir dizi risk maddesini içermektedir. Bu doğrultuda, uygulayıcının çocuğun durumuna uygun olan maddeleri belirleyerek risklere ilişkin gerekli açıklamaları yapması beklenmektedir.

Çocuğun Mevcut Risk Durumuna İlişkin Bilgileri	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuğa ilişkin tespit edilmiş riskler	<i>Risk altında bulunan çocuğun izlenmesi sürecine temel oluşturan mevcut risklere ilişkin genel bilgiler bu bölümde sunulacaktır.</i>
Tanımlayıcı Riskler	Açıklayıcı Bilgiler
Çocuk okulda düzenli devam etmemektedir.	<i>Çocuğun okula düzenli olarak etmediği, sık sık devamsızlık yaptığı görülüyorsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk ani akademik gerileme göstermektedir.	<i>Çocuğun akademik performansında belirgin bir gerileme/düşüş gözlemleniyorsa belirtilmelidir. Söz konusu düşüşün ne zamandan beri olduğu, hangi olay/durum ile ilişkili olduğu hakkında bilgi ve gözlemler açıklanmalıdır.</i>
Çocuğun okul devamsızlığı sıklığı artmıştır.	<i>Çocuğun okul devamsızlığında belirgin bir artış söz konusuyla belirtilmelidir. Söz konusu artışın ne zamandan beri olduğu, hangi olay/durum ile ilişkili olduğu hakkında bilgi ve gözlemler açıklanmalıdır.</i>
Çocuk okul hariç gün içindeki zamanının büyük bir kısmını sokakta geçirmektedir.	<i>Çocuğun sık sık gün içinde ve okulda bulunması gereken zamanlarda zamanının çoğunluğunu sokakta ve gözetimsiz şekilde geçiriyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk sokakta çalışmak için okuldan kaçmakta veya okula gitmemektedir.	<i>Çocuğun sokakta çalışmak için okula gitmediği veya okuldan izinsiz olarak ayrıldığı görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okulda sosyal uyum problemleri göstermektedir.	<i>Çocuğun okulda akranlarıyla ve öğretmenlerle olan ilişkilerinde uyum problemleri gözlemleniyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk içine kapama davranışı içindedir.	<i>Çocuk genel olarak kimseyle uygun düzeyde ilişki kurmak istemiyor, konuşmuyor, iletişim kurmuyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okulda arkadaşlarıyla kavga etmektedir.	<i>Çocuğun okul ortamında akranlarına yönelik agresif ve saldırgan tavırlar sergilediği gözlemleniyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk okuldan kaçma davranışı göstermektedir.	<i>Çocuk okulda bulunmak istemiyorsa, okul saatinde okula gitmiyor veya gittikten sonra izinsiz ayrılıyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk kendine zarar verme davranışı eğilimi içindedir.	<i>Çocuk bedenine ve sağlığına kasıtlı olarak zarar vermeye çalışın davranışlar sergiliyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk sigara içme davranışı içindedir.	<i>Çocuğun sigara içme davranışı hakkında bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Çocuk yaşına uygun olan kilonun belirgin şekilde altında veya üstündedir.	<i>Çocuğun fiziksel gelişim bakımından yaşına uygun ağırlığın belirgin şekilde altında ya da üstünde olduğu görülüyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun temizlik ihtiyacı karşılanmamıştır.	<i>Çocuğun vücudunun ve kıyafetlerinin uygun şekilde temizlenmiş olmadığı gözlemlenmişse belirtilmelidir.</i>
Çocuğun vücudunda sebebi açıklanamayan yara izleri vardır.	<i>Çocuğun vücudunun görünen yerlerinde uygun ve tutarlı gerekçelere dayanmayan yaralar mevcutsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun dikkat dağınıklığı problemi vardır.	<i>Çocuğun genel olarak sosyal yaşamını ve okul yaşamını etkileyen dikkat dağınıklığı problemi varsa belirtilmelidir.</i>
Çocuk gasp/hırsızlık yapmaktadır.	<i>Çocuğun gasp ve hırsızlık yaptığına ilişkin bilgiler/gözlemler mevcutsa belirtilmelidir.</i>
Aile çocuğun bakım ve sağlık ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır.	<i>Ailenin sahip olduğu maddi gelir çocuğun bakımını ve sağlığını ilgilendiren ihtiyaçları (giyim, beslenme, hijyen malzemesi ilaç, tedavi vb.) karşılama konusunda yeterli değilse belirtilmelidir.</i>
Aile üyelerinden herhangi birinde tutukluluk/hükümlülük durumu vardır.	<i>Aile bireyleri arasında suça ilişkin mevcut durumda bir soruşturma, kovuşturma, hükümlülük gibi durumların olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile içi şiddet öyküsü ve bu nedenle alınmış uzaklaştırma kararı, şikayet, tutuklanma gibi bir durum vardır.	<i>Ailede çocuğa veya diğer bireylere yönelik şiddet öyküsü, alınan uzaklaştırma kararı, şikayet tutuklanma gibi durumlar olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Ailede bakılan tam bağımlı/engelli birey bulunmaktadır.	<i>Hane içinde engellilik durumu bakımından tam bağımlı (ağır engelli) veya bakım gereksinimi olan engelli birey olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile üyelerinden herhangi birinin aileyi etkileyen alkol veya madde bağımlılığı vardır.	<i>Aile bireyleri arasında mevcut durumda aileyi olumsuz etkileyen bir alkol veya madde kullanım problemi olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile tarafından çocuktan aileye ekonomik katkı sağlaması beklenmektedir.	<i>Çocuğun, sokakta veya bir işyerinde çalıştırılmasının veya bu yönde bir baskı ve yönlendirmenin olup olmadığı belirtilmelidir.</i>
Aile üyelerinden herhangi birinin erken yaşta ve zorla evlendirilme öyküsü mevcuttur.	<i>Aile üyeleri arasında özellikle mevcut durumda 18 yaşını doldurmamış olanlardan erken yaşta ve zorla evlendirilen birey olup olmadığı belirtilmelidir. Erken yaşta</i>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

	<i>evlendirilen birey varsa evlendirmenin yasal olup olmadığı hakkında bilgi alınmalıdır.</i>
Çocuğun günlük ekran süresi takip edilmekte ve yaşına göre sınırlandırılmamaktadır.	<i>Çocuğun televizyon, tablet, telefon gibi cihazlarla ne kadar süre geçirdiği öğrenilmeli, bu cihazlarla geçirilen sürenin kısaltılması için ne gibi yöntemler uygulandığı belirlenmelidir. Bu hususta yeterli çaba gözlemlenmiyorsa belirtilmelidir.</i>
Ebeveynin/bakımverenin çocuğun bakımını engelleyen fiziksel ya da psikolojik sağlık sorunları vardır.	<i>Ebeveyn/bakımveren çeşitli fiziksel-psikolojik sağlık sorunları nedeniyle çocuğun bakımını yeterli şekilde yerine getiremiyorsa belirtilmelidir.</i>
Çocuğun bakımı, büyük ölçüde büyük kardeş tarafından sağlanmaktadır.	<i>Çocuğun bakımının kimin tarafından karşılandığı öğrenilmeli, çocuğun bakım sorumluluğu büyük kardeşine verilmişse belirtilmelidir.</i>

"Bu belge Avrupa Birliği mali desteği ile oluşturulmuştur. Bu yayının içeriğinden yalnızca WEglobal liderliğindeki konsorsiyum sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmamaktadır."